

Cyfarfod	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	22 Chwefror 2018
Pwnc	Diweddariad ar yr Ymchwiliad Craffu Cynllunio a'r Iaith Gymraeg
Cadeirydd y Gweithgor	Cynghorydd Gruffydd Williams
Aelod Cabinet	Cynghorydd Dafydd Meurig

CEFNDIR

- 1 Yng nghyfarfod arbennig o'r Cyngor llawn ar 28 Gorffennaf 2017, fe fabwysiadwyd Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026.
- 2 Sefydlwyd Ymchwiliad Craffu Cynllunio a'r Iaith Gymraeg yng nghyfarfod y Pwyllgor Craffu yma ar 7 Rhagfyr 2017.
- 3 Dyma nod yr Ymchwiliad:

Rhan 1 (hwn yn benodol i'r CCA drafft)

- Cymal A Sicrhau bod proses ymgynghori am y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) drafft yn un gynhwysol;
- Cymal B Craffu fframwaith drafft ar gyfer paratoi Datganiad Iaith Gymraeg a fframwaith drafft ar gyfer paratoi Asesiad Effaith Iaith Gymraeg;
- Cymal C Craffu sut y bwriedir gweithredu ar y CCA yng nghyd-destun gofynion y TAN 20 newydd;
- Cymal CH Derbyn trosolwg o'r sylwadau a dderbynnir gan y cyhoedd adeg ymgynghori cyhoeddus am y CCA drafft er mwyn cyflwyno barn i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd cyn i'r CCA terfynol gael ei fabwysiadu.

Rhan 2 (hwn yn benodol i'r cyd-destun polisi/cyngor cenedlaethol)

- Cymal D Casglu tystiolaeth i lunio syniadau ac awgrymiadau ar gyfer ystyriaeth Aelod Cabinet Amgylchedd Cyngor Gwynedd i ddylanwadu ar bolisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol yn y dyfodol.

GWAITH HYD YN HYN

- 4 Cyflwynir yma ddiweddariad i Aelodau'r Pwyllgor Craffu ar waith y Gweithgor hyd yn hyn.
- 5 Cynhaliwyd 5 cyfarfod o'r Gweithgor rhwng 9 Ionawr a 12 Chwefror.
- 6 Yn ystod y cyfnod yma, rhoddwyd sylw i elfen gyntaf yr Ymchwiliad:

Cymal A Sicrhau bod proses ymgynghori am y Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) drafft yn un gynhwysol

- 7 Nododd y Gwasanaeth Cynllunio eu bod wedi cynnal ymgysylltiad ar y Canllaw Cynllunio Atodol cyfredol ym mis Mehefin 2016.
- 8 Cafwyd rhestr o tua 100 o ran-ddeiliaid gan y Gwasanaeth a oedd wedi cael cais i gymryd rhan yn yr ymgysylltiad ac fe ystyriwyd adroddiad cryno gan y Gwasanaeth.
- 9 Gwahoddwyd ar hap rhai o'r sefydliadau a oedd ar y rhestr i gyfarfod â'r Gweithgor er mwyn eu holi am eu barn am y Canllaw cyfredol ac i nodi unrhyw awgrymiadau am sut y gellir ei wella.
- 10 Cyfarfu Aelodau'r Gweithgor gyda chynrychiolwyr y canlynol:
  - Comisiynydd y Gymraeg
  - Adran Gymraeg Prifysgol Bangor
  - Cylch yr Iaith
  - Hanfod
  - Burum
  - Gwasanaeth Cynllunio Gwynedd

PRIF GANFYDDIADAU HYD YN HYN

- 11 Prif Ganfyddiadau'r Ymchwiliad hyd yn hyn
(Nid oes modd ymhelaethu ar bwyntiau gan fod y Gwasanaeth Cynllunio'n nodi eu dymuniad i gadw'r manylion yn gyfrinachol ar hyn o bryd). Felly yn gryno:
  - Mae angen datganiad clir bod angen i'r Datblygwr fynd i ymgynghoriad cyhoeddus ar bob datblygiad 10 neu fwy o dai mewn ardal drefol a 5 neu fwy o dai mewn ardal bentrefol/wledig.
  - Mae angen nodi bod angen cynnal Asesiad Effaith Iaith Gymraeg ar bob datblygiad sy'n mynd i ymgynghoriad cyhoeddus.

- Mae'r Aelodau'n bryderus ynglŷn â ieithwedd a diwyg y ddogfen ymgynghorol drafft. Mae'n anodd gweld sut bod disgwyl i'r cyhoedd ddeall y ddogfen ar ei ffurf bresennol a chyfrannu'n ystyrion i'r ymgynghoriad
- Mae angen manylion clir am fethodoleg cynnal Asesiad Effaith Iaith. Mae hyn yn elfen hanfodol o'r Asesiad. Dylid cynnwys manylion llawn am y fethodoleg yn yr Ymgynghoriad.
- Yn yr un modd mae amwysedd yn y disgrifiadau o Ddatganiad Iaith Gymraeg, a pherthnasedd y camau lliniaru.
- Mae angen disgrifiad cliriach o'r hyn sy'n ddisgwyliedig o arbenigwr ieithyddol o safbwynt y Cyngor ac unigolion neu sefydliadau allanol a'u rôl.
- Mae'r Aelodau'n ystyried bod bwriad y Gwasanaeth Cynllunio I gyflwyno adroddiad llawn o holl sylwadau'r ymgynghoriad a drafft diwygiedig o'r Canllaw I Aelodau'r Gweithgor erbyn 31 Mai 2018 yn uchelgeisiol. Gofynnir am gadarnhad o'r gallu I gyflawni hyn ar amser.

CAMAU NESAF

- 12 Cymal A, bwriad y Gweithgor yw cynnal y canlynol yn ystod mis Chwefror:
- Cyfweld â swyddog Hunaniaith/Uned Iaith Cyngor Gwynedd.
  - Rhoi ystyriaeth i'r ymatebion llawn a gafwyd gan y Gwasanaeth Cynllunio i'r ymgysylltiad yn 2016.
  - Gwerthuso'r ymgysylltiad yn erbyn safonau *Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd yng Nghymru*.
  - Ystyried manylion y Cynllun Ymgynghori ar gyfer y Canllaw drafft newydd
- 13 **Cymal B Craffu fframwaith drafft ar gyfer paratoi Datganiad Iaith Gymraeg a fframwaith drafft ar gyfer paratoi Asesiad Effaith Iaith Gymraeg**
- Ystyried manylion y ddau fframwaith ddrafft
  - Ystyried manylion y fethodoleg bresennol
  - Ystyried manylion y fethodoleg ddrafft
- 14 **Cyfarfod Y Panel Cynllun Datbygu Lleol ar 9 Mawrth 2018**
- Aelodau'r Gweithgor i gyflwyno Prif Ganfyddiadau a sylwadau'r Pwyllgor Craffu ar 22 Chwefror.
  - Aelodau'r Gweithgor i gyflwyno sylwadau yn deillio o waith pellach a wneir yn dilyn 22 Chwefror.
- 15 **Gofynnir i Aelodau'r Pwyllgor Craffu Cymunedau**

- **Ystyried y Diweddariad a chwestiynu Aelodau'r Gweithgor**
- **Cymeradwyo'r gwaith hyd yn hyn**
- **Cymeradwyo'r camau nesaf.**
- **Cymeradwyo'r Prif Ganfyddiadau**
- **Gwneud unrhyw sylwadau pellach i Aelodau'r Gweithgor eu cyflwyno i'r Panel Cynllun Datblygu Lleol ar 9 Mawrth 2018**